

Излази Суботом.

Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ за годи-
 ну ф. 6, за по године ф. 3,
 за четврт године ф. 1 и
 50 новчића.
 За АУСТРО-УГАРСКУ
 за годину ф. 6, за по год.
 ф. 3, за четврт године ф.
 1 и 50 новчића.
 За СРБИЈУ за годину
 ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у
 плаћеним писмима непо-
 средно администрацији «Гл.
 Црногорац» на Цетиње, а
 може се и картом упут-
 ницом на пошту у Котор.
 Дописи шаљу се уредниш-
 тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
 реда 5 новч. За огласе веће
 и на дуже вријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биоро“ јавља:

ЦАРИГРАД, 6. Септембра: Увје-
 равају, да су Руси на novo освојили
 позиције на Шинки, што им их би-
 јажу Турци узела. (То је турска лаж,
 којом побјају своју прву лаж, да су били
 узели утврђења Св. Николе. Пр. Ур.)

ЦАРИГРАД, 10. Септембра: Служ-
 беня депеша непотврђује побједу Мех-
 мед-Алије, коју бијажу објавиле новине.

ГОРЊИ СТУДЕН истога: Ју-
 черањи турски јуриши на положаје
 генерала Татишева код Црковне
 одбијени. Татишев одржа своје поло-
 жаје у боју, који је трајао од подне
 до поноћи. По свој прилици настави-
 ће се опет данас.

Плијевна и Никшић.

Два дана узастопце уписаше у
 историји славенске борбе за ослобо-
 ђење јадних и источних Хришћана
 два крвава имена с обје стране про-
 стране Турске царевине Плијевну и
 Никшић, — и колико је ојађенијех
 душа на опустошеној земљи отоман-
 ској, свако ће уза ова имена придје-
 нути и благослов онијем борцима, који
 дадоше своју крв у залог, да одрже
 у народу вјеру на вјаност оружја
 славенског, а у душмана трепет од
 тога оружја.

Плијевна бјеше ринути мач у
 месо ослободилаца бугарског народа, о
 који се имађаше сломити њихова
 храброст. Исто као Никшић што бје-
 ше забоден у јуначко срце Црне
 Горе, који не даваше снажној мишици
 слободна покрета; — и у тој једна-
 кости и лежи цијели значај њихова

ПОДЛИСТАК.

Кула Баја Пивљанина.

(Легенда из XVIII-а вијека).

Сијевао Ј. Сундечић.

„Amor fa bello — persin l'avello“
Alcardo Aleardi.

(Свршетак).

Бију. . . .

Него кад надуши
 Бујан поток, шта нуруши? . . .
 У поплаву свом што сrete,
 Шта не ваља и не мете? . . .
 На јединца триста има,
 Ко да е' отме б'јесним пенма? . . .
 Да су само мухе дробне,
 И оне би биле кобне!
 Негмо л' неби наке змије,
 Мрки вуци в' арије? . . .
 Бију ваши

Ах! још мало:

Њима праха понестало;
 Ка' ватра им пушке горе:
 Су што више да се боре? . . .
 О подневу чу се јека:
 »Ко је витез! . . . ха, ха! . . . нека
 »Од појаса нож потегне,
 »Да сијече док не легне! . . . «
 — »Ко је витез! . . . ко је витез! . . . «
 Из свих грла поклич пуче;
 Међ' турцима поже већ сјева:
 Кој' ког стиже, тога туче. . . . —
 А то Бајо викну први,
 И загна се међу стрви,
 Као вијор да их вија,
 Обаљује и убија.
 За њим дружба сваколика,
 Све немрећег осветника:
 Покликула — јуришала. . . .
 Већи Боже, теби хвала!
 Хитар замах, ноге лаке,

освојења.*) На Дунаву као на Зети у-
 ложена је сва снага да се раскине
 синдр, што спречаваше сваки корак
 напријед; и пошто су обје војске у-
 сцјеле раскинути га, наступна други
 одејек борбе са другијем посве раз-
 личнијем последицама: руској војсци
 отворен стоји пут у Софију и Дрено-
 поље; црногорској исто у срце Хер-
 цеговине. Осм нових офензива, ристони
 се као овђе Сулејманова у очајну о-
 брану за своју властиту кожу, и скоро
 ће зар синути дан, кад ће први има-
 ти да каје своје охолост самопрце-
 њивање, као што га је други проље-
 тос већ показао у Подгорици.

Нека нам опросе ни читаоци,
 што с поносом пропраћамо овај знатни
 догађај потоњијех дана наше крваве
 историје. Мало је у Црној Гори ог-
 њишта, на којима се нечује кукавич-
 ни глас ојађене мајке или сестре; —
 од двије године амо, дијели свако
 овђе свој залагај с убогијем бјегун-
 цима херцеговачкијем, — па кад неби
 кроз мрак оваквог јада и невоље си-
 нуо бјешто по који весели дан, као
 што бјеше ево дан освојења Никшића;
 кад неби цински напори онијех, што
 се боре, по бјешто олакшавао весели
 усклик сјајне побједи — човјек би
 морао у муци посумњати у награду
 што је вјечна правда дарива ваља-
 ности и човјечности.

Човјечност и јесте прави приђе-
 вак јуначтва, његов најљепши украс.
 Малења војска црногорска има исто
 као и голема руска на Дунаву ту
 човјечну подвигу, да сузбијајући ду-
 шманина хришћанског, у исто вријеме
 штити нејач хришћанску од погн-

*) Поптовани писац написао је ово на глас, да
 је Плијевна узета. По ако није освојена, а она је
 опкољена; те њу и турску војску у њој чека и-
 ста судбина. Пр. Уреди.

Јунак срца, мишце јаке:
 Шта почињет кадре н'јесу,
 Кад се свруће и занесу?!

Под ударцим тијех лава,
 Хиљаде су преле глава,
 Ал све заман. —

Сила јача

Најзад мора да дојача. . . .

Ка' дубови поваљани,

Друг до друга сваки пао:

На том крвном разбијштју.

Сам још Бајо преостао.

Јунак сјече, креше пара:

Јој! . . . ал' преби свог ханџара

О кост тврду, тврђе главе

Бјеке турске хиле праве.

А из преко сто му рана

Свег живота ископсана

Пљушти крвца; те му снага

Љуцка снага изнемага.

И клонуо, . . . малаксао:

На долину пуну пао. . . .

Пао витез; — но још живи:

Душман гледа на се диви

Таком цину, таком бану,

Таком срцу на мегдану. . . .

Ал дивја худ опака,

Зар штовати зна јунака? . . .

Колико је кивна била:

Жива Баја прагазила. —

Часна смрти! ко да теби

Завишео сдушно неби? . . .

Ко те може стећи таку? . . .

Ком ли личиш до јунаку? . . .

*
Ох! Вртјески витезови!

Диван ли сте изглед дали:

Тек живогом бесмртнијем

Да живите, — ви сте пали! . . .

Док не сгине име наше:

Освештано гробље ваше

Крвљу правих мученика,

Бити ће ни св'јетла дика,

Којом повјест, пјесме, приче,

Мо'ће вазда да се диче. —

бије, што ју носи неумолива рука
 турска; малена војска црногорска,
 као силна руска човјечно је сматрала
 у побједном непријатељу свога са-
 човјека а породицу му за неоскрвљив
 олтар човјечанског саучења. На баш
 за то, што је у јуначтву и тврде
 вјере на бојну правду, и збива се о-
 вај окрет, што ће за мало да смлави
 челичну руку тираниста, и да оправда
 наш понос, што бијасмо једни од проми-
 сла изабранијех, да помогнемо сру-
 шити силу, која се руга осјећајима
 човјечанскијем, и пљује на светињу
 вјере и права.

Док вјечна промисао снажећи
 наше мишиће уређује потоњи чо-
 вјечан живот нашем у рукама зар
 већ докучаном народу, има и виш
 наше миле демовине људи, који дијеле
 наш понос, и жале да буде народу
 нашем једном праведна награда за
 толике муке, за толике жртве.

»Руси и Црногорци показаше
 својем побједима цијеломе свијету,
 да има славенске силе, која испу-
 њена збиљом и самосвијешћу, нестра-
 ши се ни од које тешке задаће. Ни-
 хово на бојишту одпочега, и, надамо
 се, сада срећном крају примичуће се
 културно дјело, означује почетак сла-
 венске мисије, која, чим је једном о-
 живјела за слободу свога народа, не
 може у себи скривати опасност ни за ко-
 ји други просвјетени јевропски народ.»

Такав се глас чује са запада
 Јевропе, а њему се у исти мах ода-
 зивље с југа други овако:

»Одиста је титанска храброст
 синова Црне Горе, и диван примјер
 народа, који се од толиког времена
 већ бори, и небројећи своје непри-
 јатеље не само да очува своју вла-
 ститу независност, него да, ју

стече иза себе сродне народе.»

У истини тако је: Црна Гора је
 засвједочила овога љета, да је кадра
 својом властитом снагом бранити своу
 независност, против какве му драго
 надмоћније силе, и ако је одбранив
 себе саму од навале турске наставила
 крвави рад свој у Херцеговини, то се
 је одазивала дужности, коју јој нала-
 же љубав према сродноме народу
 српском у Херцеговини, с којим је
 вољна да дијели благодети независна
 живота; па ако би прилике и задр-
 жале њезин побједоносни корак до у
 срце себи стављене мете, љубав ње-
 зина према сродној браћи неће се
 тиме утрти, нити ће се она игда о-
 глушати према тој дужности, да и у
 напријед дијели са браћом својом му-
 ке и напоре, све док једном несијне
 дац, кад ће у ојекну мира моћи без-
 биједно да ужива плодове својих
 вјековнијех жртава.

Плијевна и Никшић дакле немају
 до историчког значаја, али храбријем
 вјинцима за слободу славенскијех
 народа њихова имена остају двије
 сјајне звијезде, као путоказ кроз мрак
 густе варварске тмине, кроз коју су
 побједоносно закрочили. J.

Ратне вијести.

I.

Са црногорско-турског бојишта,

Као што смо предеказали, турске
 куле око сјеверо западне црногорске гра-
 нице падају као зреле крушке. После
 Пресеке падоше једна за другом и оста-
 ле 4 фортице у Дуги: Одина пољана, Сме-
 дерево, Ноздре, и Злоступ. Особито двије
 последње бијаху веома тврде и по најно-
 вијем начину саграђене. Сјећа ће се чи-
 таоци, како су пролетос наши брдек
 топови на ове куле стотине метака узалуд
 бацили. Но нашој новој тешкој батерији
 знали смо, да неће дуго одољети. И тако
 можемо данас радо ускликнути: Дуга је
 чиста од Турака!

Одвијно се Бајо с четом;
 А код куле Милка сама:
 Напапа је тешка чама.
 Чим што пушне или звекне,
 Она тужна одма сјекне,
 На прозоре кули скочи:
 Журно гледа, буљи очи,
 И одиста б'једна мније:
 Ето Баја! . . . — Баја није. —

Уздахнуће, ил' ће акнут
 И у двор се олет макнут,
 Те ће сјести; — и гдје-када
 У поразу свога јада
 Промумљаће, ка' из таја:
 »Заклони ми, Боже, Баја! . . . «
 Па ће с' опет преснијетит
 На звук сваки; — јер свећ' мније:
 Ето Баја! . . . — Баја није. —

Љетње доба, дуги данци:
 Милку море ружни санци;
 Чим мрвичак очим трене,
 Заплашена с' одма прене. . . .
 Страховите сије снове:
 Гледа гробље и крстове,
 С лобовима мртвих сбори,
 С наказам се грубим бори,
 Костур-жена за њом лута
 У плашт црни огрнута,
 Морско њеко чудовиште
 Пут-ње зјева — жртву иште;
 Па се скосне, — и пак мније:
 Ето Баја! . . . — Баја није. —

*
Стопро исток негог пута

Зора из свог златног скута,
 Својим благим ручицама
 Даривала ружицама:
 Гавран први с Црне Горе,
 На Бајове пао дворе,
 И довио црне гласе
 Празној Милки у але часе. . . .
 Тврђа дрва, тврђа кама:
 У кули се наша сама,
 Бса никога нигђе свога,

Ми смо рекли, да је Дуга змијања глава Никшића, и да посјед овога без Дуге никад није обезбијењен; зато освојење Дуге у нашем ратовању није ништа незнатни догађај од пада Никшића.

Свако ће се сјетити пролетошњег после-кретачког догађаја, ће наша војска немогаше у Дуги да заузме нове положаје, ради великих непријатељских турских кула. Ове куле су понајвише на најважнијим тачкама — сама кланца и то тако, да једна другу подупиру, недопуштајући између себе никаква расположења непријатељске војске. То и бијаше узрок, што наша војска пролетос могаше Сулејманово дочекати тек на источном изходу дужнога тјеснаца, и то у његову најнегоднијем положају, тако да у одлучну судару будућу никаква смисла, мораде наша војска одступити пут Планинице.

Да у Дуги небијаше тијех фортификација, већи био кроза њу продоро ни Муктар-паша о ускресу 1876, кадно га ту сузбише и задржаше усташи; а без њих већи Сулејман-паша нијегда ни пало на ум, да форсира Црногорцима посједнуту Дугу, па да је имао још толико силе.

У дужкијем кулама нађено је неочекивано мноштво хране и набоја, те су Турци имали право, кадно рекоше, да их бијашу опшкрбили са свијем за подругу годину. На Поздрама заплијењен је међу осталијем и један крупан топ.

Турске посаде из ових кула пуштене су све на слободну ногу, те је 8. окт. 1876 војника са једнијем бимбашом 2 јузбаше и с једнијем лекаром одпремљено у Спуж.

Док је војска под вел. војводом Петром обавила овако сјајно свој задатак у Дуги, свршила је и друга, под личном управом Свијетлога Господара, свој посао са Биљењем, и го тако брзо, како ни сами неочекиवासмо. Овај град, као и друге куле, предао се истога дана, кад је почет бомбардовати са опаснијем топовима. У Биљењу нађено је исто мноштво хране и цебане. Пошто је у Биљењу остављена посада, крене наша побједоносна војска пут Пиве, да обори Горанско. До овог часа незнано за резултат тога предузећа.

О судбини турске војске на Језрици, за коју бијасмо јавили, да је опкољена, немамо изворна извјештаја. Не толико чујемо за поуздано, да је тамо био још један бој, у ком да су Турци до него потучени и чак преко Таре прогоњени и проћерани тако, да је наша тамошња војска могла предузети опсаду Колашња.

Турци Подгоричани уплашили су се, да ће им Црногорска војска који дан назвати «Добро јутро», те се селе у Скадар, дочим војска око града подиже утврде и опкоше.

Са руско-турског бојишта.

Све новине бијашу пред десетак дана јавиле, да су Руси заузели Плијевну, те

су ту вијест морале опрерћи, јер се није обистинила. Ми том гласу неповјеровасмо; јер да је што у ствари, ми би смо били обавијештени са наукокомпетентније стране; исто као што непослушасмо бечки коресподенц-биро, који нас својем русојдерством хћеде увјерити, да су Руси код Плијевне изгубили све освојене положаје, да и саме висине на Гривици, која влада са свијем турскијем позицијама. Овђе се бечка телеграфска пословница тако дрзовито понесла, да је изврнула и искривила званичну депешу из руског главног стана, То је управ турска работа. У овште морамо примјетити, да је «кор.-биро» врло шкрт са депешама из руског извора дочим свијет са турскијем лажима непрестанно обавише и трактира.

Посљедњи бојеви код Плијевне били су свакојако крвави и жестоки, што закључујемо из знатнијих губитака на руској страни. Међутим није се томе ни чудити, кад се узме у обзир, да се је толико пута јуришало на положај, који је кључ свијех турскијех позиција око Плијевне, т. ј. на висине Гривице. Судећи по томе, што нијесу поновљени руски напади на Плијевну би рекао, да је руско војсководство закључило, присилити турску војску на капитулацију церирањем и савршеном опсадом, на који је конач сад управљена сва радња руског војсководства.

Изоачена званична депеша руског главнокомандујућег гласи:

Позадим 3. Септембра. Званично: Јуче цијели дан прегледах позиције (освојене. Пр. Ур.) изабрах нова мјеста за батерије и проматрах непријатељске положаје, неимадох дакле времена за телеграфирати.

1. Септембра цијели дан и 2. до 6 сати у вече биле су наше батерије Плијевну. Турци неодговараху; чињаше се, као да штеде набоје за нови нападај. 2. у 6 сати у вече отворише Турци жестоку ватру на утрђења Гривице и кашње ударише на њу, али бише сузбијени уз судјеловање нашијех и румуњскијех причува. Цијела та работа трајаше 3½ сати. Данас настављамо бити турска утрђења. Дух наше као и румуњске војске изврстан. Младе румуњске трупе бију се одлично. На другијем странама бојишта је мирно.

Инглешка влада није тијем задовољна, што је турској посудила официре, оружје и новце за ратовање, него још хће да од акције задржи србијанску и срчку владу. Незини заступници у Београду и у Атини учинили су озбиљне претставке у ту цијељ. Но на жалост Англо-Турака, изјавили им се и овај покуе: Кораку инглешког посланика није се

прадружио ниједан заступник осталијех власти, које се смију турском манијању Албијона гордог. Шта више грчки кабинет није ту претставку мучећ примно, него се је проти томе дрзовитоме наметању турског протектора скоро протестом ограднго. Трикупне вели, да је Грчка «суверена држава, и да као таква има сама одлучивати о миру и рату» са трећима; да Грчка «није конститивсана као вјековито неутрална држава.» Значајну ову ноту грчког министра спољнијих дјела саопштићемо у дојдућем броју. Но при свем томе требало би, да се већ једном почме полемизовати и са топовима. Особито неразумије се, што чека Србија; ваљда турског пораза код Плијевне. Но онда ваља знати, да је Русија за овај рат више нетреба.

Велики народни српски збор у Руми. (Свршетак).

И тако ништа друго непреостаде, већ да силна и моћна Русија, коју је, као славенску државу, страдање Славена и другијех хришћанскијех народа на балканском полутоку дубоко у срце гануло, уз споразумљење осталијех сила са војском својом у Турску пријеђе и свето дјело ослобођења мученичке раје заврши.

И ето силна и моћна Русија, невлашћен се никаквијех жртава, отпочела је са својем јуначкијем синовима то свето дјело ослобођења рајиног, за које ће ну сав просвећени и образовани свијет благосиљати, а потиштена раја до год је, као слободнијех божијех створова, вазда као избавитеља свога славити!

Нечувена турска насиља и недјела за вријеме тога ратовања, пренесунише са гнушањем цио свијет, — и просвећени слободни народи, који достојанство човјечанско, слободу и напредак људски цијенити и штовати знају, изјавише према рајином страдању највеће саучешће и најживље симпатије, и притекоше њиховијем рањеницима и нејачи њиховој обилатијем срећивима у помоћ!

Једини сународници наши. Мађари, у прећераном заносу своје на срамоту да нашега вијека, на срамоту образованости изјављиваху најтоплије и најживље симпатије за старогаша душманина Хришћанства, за Турчина, а у последње вријеме држаше безбројне народне зборове, на којима такве закључке и предлоге донијеше: да нужда, потреба и интерес државни захтјева, да држава наша ступи у рат са Турском, а против Русије као савезника свога, и како спријечи Русију у извршењу светог дјела ослобођења потиштене раје.

Са овим својем изјавама смјерају сународници наши, Мађари на то, да створе у земљи јавно мишљење такво као да је рат занета нуждан, и да држава наша треба да ступи у рат са Турчином против Русије.

Али има у пространој Аустро-Угарској царевини другијех народа, који мађарски народ бројно, и то знатно надмашују, и ови са свијем друго — изјавама мађарског народа противно — мишљење о ријешену источнијех одношаја имају, као што то јасно показују на више мјеста држани до сад народни зборови.

Браћо! Турска држава љуто се огријешила о човјечанство, о цивилизацију, и о напредак људски; — Турчин је много и премного сгријешило цијелој Јевропи, а највише нашем, српском народу, који је као живи бедем, одбијајући вјековима навалу турску, силну драгоцјену крв своју пролио.

Турска држава стоји у данашњем вијеку у колу просвећенијех јевропскијех држава, као ругло на 19. просвећени вијек — а и неспособна је за преображај по калуду јевропскијех држава, пошто њезин основни закон, «коран» сваку равноправност искључује, јер по овоме Турчин свакога онога, који није Мухамеданац, сматра као скота, а не као човјека!

Одржавати дакле и даљи опстанак таквој држави, која се сама од себе спасити мора, јер нема услова за даљи опстанак, у колу јевропскијех држава, био би највећи грјех, и то би значило, одржати и утврђивати трајни немир у Јевропи.

А посве је јасно, да овакав рат неби био по државу нашу од користи, већ од штете; јер макар се овај руско-турски рат како му драго свршио, ми би по свршеном рату стекли снажног непријатеља у сусједству нашем, — а у случају успјешнога ратовања огријешили би се и ми исто тако као и Турци о човјечанство, о цивилизацију и напредак људски, пошто би са заштићењем и одржањем дивљег варвара спријечили ослобођење милиона душа, и сраман јарам ропства тијех милијуна душа и на даље на извјесно вријеме одржати помогли; — а ово се противи како интересима човјечанства, тако

и интересу Јевропе, а поглавито интересу државе наше.

Жеља дакле наша клони се на то, да држава наша никонјем начином не пријечи ослобођење хришћанскијех народа, на балканском полутоку, те да поради на томе, да се тима ослобођенијем народима слободно располагање са самијем собом остави, и да сваки на деобу Турске смјерајући умисљај предуприједи.

И тако по овоме, што сам до сад јавео, подносим поштованом збору слиједећи предлог за одлуку:

О Д Л У К А.

Скупштина је увјерена, да ће све долге на истоку Јевропе постајати оне варварске појаве и нечовјечно гонење хришћанскијех народа, које свагђе карактеришу и прате опстанак и развитак турског господства, те да турска царевина у Јевропи престати мора, ако се хоће, да хришћански народи на истоку живе као људи, и да им се ујемчи развијање културе и материјалног благостања.

Скупштина увиђа, да народи, на јевропском истоку теже, да збаце са себе јарам турског варварства, што их кроз толике вијекове тишти, те зато изриче своје најтоплије симпатије како народима, који се боре за своје ослобођење, тако и Русији, пријатељници Аустро-Угарске, што је похитала у помоћ тијем народима у највећој борби и жели оружју њиховом славе цуну побједу, а народима ослобођење и само-опредјелене.

Скупштина је даље увјерена, да престанак турске царевине у Јевропи није шкoдљив за интерес Аустро-Угарске монархије.

Скупштина је у дубини душе увјерена, да ће влада ове монархије интересима исте најбоље послужити, ако неучини никаква корака за одржање турске царевине у Јевропи, те ако узме пријатељски положај на према тежњи хришћанскијех народа, нествалјајући им никаквијех препона у тој светој борби за слободу и самосталност, коју им је отела цука сила оружја и коју им и дан данас ускраћује само цука материјална сила.

Закључујући ријеч моју кључем из дубине душе: «Живно наш премиљостиви краљ и владар Франца Јосиф први: Живно народ! Живила слобода!»

Одлука ова би једногласно од скупштине прихваћена. Пресједник се по томе захвали и распусти скупштину. Како су пак брзојавни поздравни одмах за тијем стигли, то је скупштина остала још неко вријеме на окупу, док јој је Др. Стеван Димитријевић прочитао приспјеле телеграме. При самом крају чули су се из средине народа одушевљени и бурни усклици: «Живно Милетић! и уз те усклике одпочело се разилажење народа.

(«Застава»).

ЦЕТИЊЕ, 11. Септембра. — У четвртак преминуо је у овђешој Даниловој-Болници командир **Саво Јокoв**, услед тешке ране, коју задоби 27. Авг. у боју на Штекама, ће је на челу 250 војника дочекао десет пута надмоћнијег непријатеља. «Ко немисли данас погинути, неће неиде за мном,» рече Саво, и удари као муња међу Турке, које разби и саћера у Ђешко-поље. Том пригодном рани се тако опасно, да није било никакве наде излечењу. При свем томе јаки састав Савов могаше ту рану пунијех 15 дана поднијети.

Лична храброст јунака Саво позната је у свој нашој војци и то тако, да му је више пута и замјерано, да је његова ванредна одважност често на уштрб авања једнога вође. Он је вазда више на то гледао, да га на јуришу нико непрестигне него на то, јели јуриш блатовремен, јели у равници или у кршу. Но при свем томе никад се душманин није одржао проти његовој навали.

Командир Саво био је тек у средњој доби, а раста и састава управо дивскога. До своје части дошао је чисто војничкијем заслугама.

Спровод му је био врло сјајан. Сви чиновни бијашу заступљени са мноштвом народа. У спроводу учествовао је и један дво књажевске гарде, који је командовао командир Раде Т. Пламенац.

И ми му велимо заједно са оном Црногорком, што је баш пјеснички нарицала «Јуначки си погинуо Славати!»

Телеграми „Гл. Црногорца“.

Орја-Лука 9. Септембра: Војвода Пламенац јавља из Никшића главнокомандујућем јужне војске, да је Дуга сва очишћена од Турака. На Поздрама узет један топ. Данас војвода Пламенац одпремио у Спуж једнога бимбашу, два јузбаше, једнога лекара и 150 заробљених војника.

До на небу самца бога. —
Нико да јој слатком рјечи,
Бол самртни лјечком лјечи. . .
Нико да јој свијетом зрелим,
Ток зајаци чувством зрелим. . .
Нико да је руком лати,
И с очајна слома врати. . .
Чим разабра гласе црне;
Ни сјегује, ни већ трне,
Ни сузама кваси очи,
Нег на ноге лаке скочи:
На-се меће бисер, злато,
Рухо свјетло и богато,
На вјенчање ка'да крета,
Вјеру Баји да обета,
Мирна . . . тија, . . . ка-но да је
Преметнула грозне ваје.
Тек јој зјене, зјене стале,
Ка да су се заковале;
Нит се мичу нит се крећу:
Чисто слуге на злу срећу. —

Вај! на какву жртву неће
Себе принјет љубав права,
Кад је овај благородних
Осећања разријава?! . . .
А ни добри Бог не пише
У гр'јех занос срца, — када
Дивна њека ватра тајна
Њег обузме и превлада. —

Милка како одјевена,
И накитом искићена:
Ишетала лаким кроком,
И провалом над дубоком
Стала брјегу на оброну,
Ка, да иште вјечни конак. . .
Споменула вишњег Бога;
Споменула Баја свога:
«Ето Милке, Бајо, к теби,
«Вјеру љубу прими к себи!»
Па скочила. — Вода пушта
Брже своја прождор-уста

Развалила: — те чим пала,
Тужну Милку прогутала. —
* * *
Стрши кула; — чељад кажу,
У причању сви се слажу,
Да с' онамо дух још чује,
Како прашти и кликује. . .
Упиташ ли дух чији је?
Сви ти веле, да то није
Ничесова утвар ина:
Но дух љубе Пивљанина;
Па да хуче ту и вика
Жудећ Бају осветника. —

Ој, Сочицо Лазо врли,
Равне Пиве дични сине!
Тебе Бајо неумрли
Гледа небу са висине:
Радује се, весео је,
Видећ храбро срце твоје,
Како скида с врата ајам,
Како врагу враћа зајам,
Како сјајно служи роду,
Како гине за слободу,
Како мете изрод кмети,
Како старе ране свети,
Како л' ослен дух му Милки,
Смириће се да не вика,
Што је соко већ у теби
Стека свога осветника. —
Зато Лазо, име мило,
Ка витеза ма буд кога!
Даривам ти ову пјесму
Од искрена срца свога. . .
Здраво био! турке сјека!
Дичне славе вјенце тега! . . .
Вазда вјерно, — вазда смјерно,
Вазда часно и примјерно:
Па ћеш као сунце сјати,
И вјечно се спомињати.

На Главатоме, Августа 1877.